

лідерства та успіху, підвищений настрій, почуття обов'язку, стійкість до стресу, схильність до сумісних дій;

- для дівчаток це - високий розвиток інтелекту, врівноваженість, виражена мотивація, цілеспрямованість, хороший контроль емоцій, незалежність [4].

ВИСНОВОК. Об'єктивне проведення спортивного відбору в плаванні залежить від застосування різноманітних біологічних, психологічних та педагогічних критеріїв, встановлення схильності до занять плаванням обдарованих дітей та підлітків. Враховуючи органічний взаємозв'язок методики навчання, спортивного тренування та відбору, необхідно досягати їх реалізації у багаторічній навчально-тренувальній діяльності плавців з поетапним контролем морфофункціонального стану, технічної та інших різновидів підготовки, з метою запобігання форсування їх результативності, поступової та вчасної реалізації потенцій юних спортсменів, створення передумов досягнення максимальних результатів та запобігання негативних явищ перенавантаження.

ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ ДОСЛІДЖЕНЬ полягають в поглибленому вивченні психологічних факторів спортивного відбору в плаванні.

ЛІТЕРАТУРА

1. Волков Л. В. Теория спортивного отбора: способности, одаренность, талант. / Л. В. Волков. – Киев: Вежа, 1997. – 128 с.
2. Губа В. П. Теория и практика спортивного отбора и ранней ориентации в видах спорта: монография / В. П. Губа. - М. : Советский спорт, 2008. - 304с.
3. Олійник Р. В. Морфологічні критерії відбору: автореферат дис. : 24.00.01 / Р.В. Олійник; Чернігівський нац. пед. університет ім. Т.Г.Шевченка – Х.,2013 – 20 с.
4. Сергієнко Л. П. Спортивний відбір: теорія та практика : підручник для студ.вищ. навч. закладів фізичного виховання та спорту : у 2 кн. Кн. 2. Відбір у різні види спорту / Л. П. Сергієнко. – Тернопіль. : Навчальна книга - Богдан, 2009. – 784 с.
5. Zaporozhanov V. Dobor i kwalifikacjado sportu / V. Zaporozhanov, H. Sozanski. — Warszawa, 1997. — P. 5—14.
6. Morozova J. Yu. Method of complex estimation of perspective of young athletes for the selection of the training group of sports schools / J. Yu. Morozova // Problems of selection and training of promising young athletes. M., 1989. - P. 67-68.
7. Shynkaruk O. A. The selection of athletes and the orientation of their training in the process of multi-year improvement (on the material of Olympic sports) / O. A. Shynkaruk. - Kiev: Olymp.lit., 2011. - 360.
8. Jinri Jiang M.S. How to select potential Olympic swimmers / M.S. Jinri Jiang // American swimming magazine. — 1993.— Feb.—mar. — P. 14—18.

УДК 796.01

Ладика Петро Ігоревич
Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка (м. Тернопіль)

УПРАВЛІННЯ В СИСТЕМІ МАСОВОГО СПОРТУ

У статті розглядаються особливості управління спортивно-масовою та фізкультурно-оздоровчою роботою. Вивчалися засоби, що сприяють залученню різних верств населення до занять масовим спортом. Розглядалися основні напрями спортивної політики місцевих органів управління.

Ключові слова: масовий спорт, спортивно-масова робота, різні верстви населення, управління.

Управление в системе массового спорта. Ладика Петр Игоревич

В статье рассматриваются особенности управления спортивно-массовой и физкультурно-оздоровительной работой. Изучались средства, способствующие привлечению различных слоев населения к занятиям массовым спортом. Рассматривались основные направления спортивной политики местных органов управления.

Ключевые слова: массовый спорт, спортивно-массовая работа, различные слои населения, управления.

Petro Ladyka. Management in mass sports..

In the article the peculiarities of mass sports and fitness work. Studied ways to influence the public to their involvement in mass sports classes. Covered the main areas of sports policy of the local government.

Scientific and methodological support of the development of mass sports, recreational physical culture lags far behind research on issues of top sports achievements.

The key question remains unresolved mass sports - how to attract and create the need for all groups in regular physical activity.

Despite the availability of effective sport-health methods and systems, their use in everyday life is only a small part of the population. An effective system of attracting people to regular mass fitness classes virtually absent.

At the same time, many industry experts consider the issue as a purely administrative and even narrower as financial. Despite the increase in support for physical culture and sports of the state, tangible progress is only in traditional sports towards higher achievements, while the majority of the population stays away from the practice of sport and its values.

According to experts, this fact demonstrates the need for rethinking the existing practices and the development of modern science-based management concept mass sports.

One of the urgent scientific and managerial problems of mass sports - is the development and study of theory and

methodology of physical improvement target groups, especially those who are currently not very involved in sports and recreation classes. These include girls and women, especially women with children, the middle aged and older, people with disabilities, at-risk adolescents, socially excluded citizens

Keywords: mass sports, sports activities, various segments of the population, management.

Постановка проблеми. Науково-методичне вивчення питань розвитку масового спорту, оздоровчої фізичної культури значно відстає від досліджень з проблематики спорту вищих досягнень. Практично повністю відсутня пропаганда здорового способу життя і цінностей спорту у всіх засобах масової інформації, обсяги спортивних передач по телебаченню в середньому становлять не більше години на добу.

Рухова активність є однією з основних детермінант здоров'я, що відноситься до способу життя. В багатьох наукових дослідженнях переконливо доказано, що вона має позитивний ефект стосовно патогенезу всіх важливих та специфічних за синдромом порушень обміну речовин (гіпертензія та ожиріння), серцево-судинних захворювань (ішемічна хвороба серця, хронічна серцева недостатність) та остеопорозу. Рухова активність також позитивно впливає на симптоми хронічної обструктивної хвороби легенів, остеоартриту, фіброміалгії, синдрому хронічної втоми, деяких видів раку та депресії. На підставі проведеного аналізу наукової літератури, визначено, що ефективним шляхом залучення населення до рухової активності є система масового спорту [2,5]

Невирішеним залишається ключове питання масового спорту - як залучити та сформувати потребу всіх груп населення в регулярній фізичній активності.

Незважаючи на наявність ефективних спортивно-оздоровчих методик та систем, їх використовує в повсякденному житті лише незначна частина населення [1]. Ефективна система управління процесом залучення населення до регулярних масових фізкультурно-оздоровчих занять практично відсутня.

Аналіз останніх досліджень та публікацій.

У той же час, багато фахівців галузі розглядають дану проблему як чисто управлінську і навіть вужче, як фінансову [1,3]. Незважаючи на збільшення підтримки фізичної культури і спорту з боку держави, відчутні успіхи є лише в традиційному напрямку спорту вищих досягнень, в той же час переважна частина населення залишається осторонь від практики спорту та його цінностей.

На думку фахівців [1,4], цей факт свідчить про необхідність переосмислення сформованої практики і вироблення сучасної науково обґрунтованої концепції управління масовим спортом.

Одна з актуальних науково-управлінських проблем розвитку масового спорту - це розробка і обґрунтування теорії і методики фізичного вдосконалення цільових груп, особливо тих, які в даний час недостатньо залучені до спортивно-оздоровчих занять. До таких належать дівчата і жінки, особливо жінки з дітьми, особи середнього та старшого віку, особи з обмеженими можливостями, підліткі групи ризику, соціально неадаптовані громадяни [2].

Враховуючи вище викладене ми поставили собі за мету визначити особливості управління спортивно-масовою та фізкультурно-оздоровчою роботою.

Мета була реалізована через вирішення поставлених завдань: 1. Вивчити засоби, що сприяють залученню різних верств населення до занять масовим спортом.

Результати дослідження та їх обговорення.

Масового характеру спорт набуває в тому випадку, коли різні групи населення зацікавлені в особистих спортивно-оздоровчих заняттях, усвідомлюють власну відповідальність за здоров'я і фізичний стан, самостійно вибирають види і форми занять відповідно до власних уявлень і бажаннями, з іншого боку, вони звертаються в спортивно-оздоровчі комплекси (басейни, стадіони, фітнес-клуби), які надають послуги на платній основі [3].

Так формується ринок спортивно-оздоровчих послуг, який чутливо реагує на зміни попиту, на появу нових видів спортивно-оздоровчих та рекреаційних методів, що неможливо здійснити в умовах жорсткого планування державних фізкультурно-спортивних організацій.

Аналізуючи засоби, що сприяють залученню різних верств населення до занять масовим спортом (рис. 1), можна відзначити, що не всі вони є раціональними, деякі вимагають застосування певних управлінських рішень та технологій.

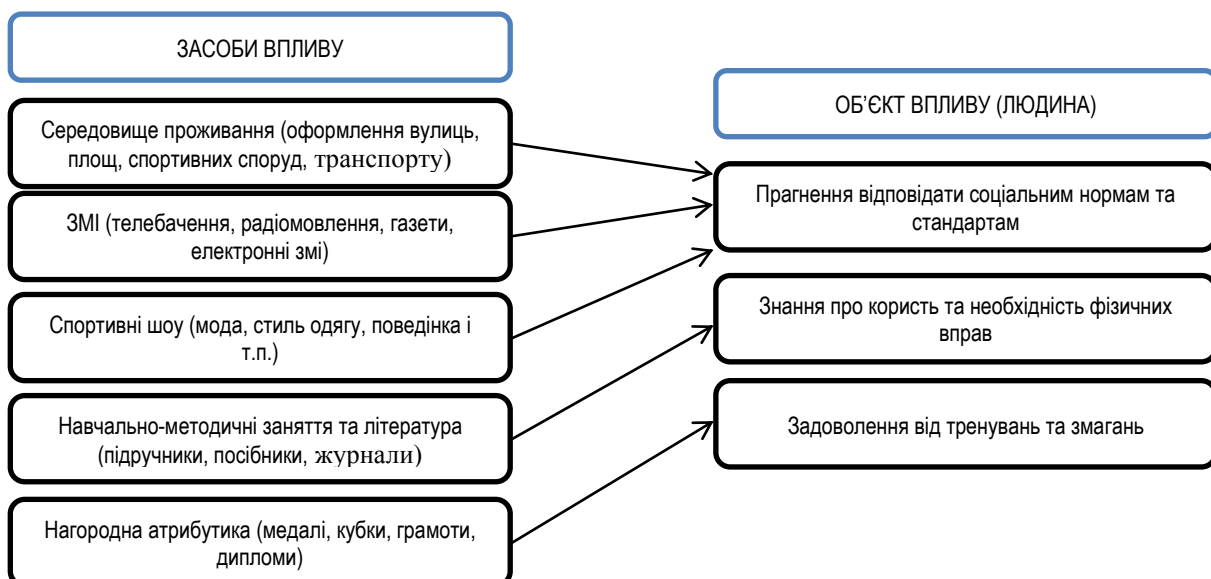

Рис. 1. Основні засоби, що сприяють залученню різних верств населення до занять масовим спортом.

Найефективнішою в управлінні розвитком масового спорту є політика органів самоврядування. Муніципальна влада знаходиться ближче до безпосередніх потреб і запитів жителів міської громади, може повніше враховувати місцеві національні і культурні особливості. Таким чином, основний принцип управління масовим спортом - підтримка всіх груп населення, створення режиму сприяння, регулювання економічними методами, облік фінансових можливостей громадян, що займаються [6].

Місцева фізкультурно-оздоровча політика повинна бути організована за напрямками, що відображає формування ресурсної бази масового спорту (табл. 1) [1,4].

Таблиця 1

Основні напрямки спортивної політики місцевих органів управління

Напрями спортивної політики	Цілі спортивної політики	Завдання спортивної політики	Критерії успіху в досягненні цілей
Формування фінансових ресурсів масового спорту	Пропозиція послуг масового спорту всім категоріям населення. Формування рентабельної сфери спорту для всіх	Пошук нових джерел фінансування. Пошук шляхів оптимізації фінансування. Розробка системи відбору об'єктів фінансування. Формування умов для фіксованих надходжень від масового спорту	Покращення матеріально-технічної бази.
Формування мережі спортивних споруд і місць для неорганізованих занять, їх матеріально-технічної бази	Забезпечення загальної доступності послуг масового спорту. Організація активного дозвілля населення в клубах, освітніх установах, за місцем проживання в різні сезони	Розвиток мережі спортивних споруд, створення багатофункціональних спортивних споруд, збереження існуючих споруд. Залучення спортивних споруд всіх форм відомчої належності. Покращення обладнання та інвентарю. Виділення площ для неорганізованих спортивних занять	Зростання чисельності тих хто займається. Відсутність незайнятої молоді. Покращити охорону здоров'я
Забезпечення наявності кваліфікованих трудових ресурсів	Реалізація оздоровчої та соціальної функцій масового спорту	Підготовка різних категорій персоналу, в тому числі аніматорів, фахівців з управління, фінансового менеджменту на спортивних спорудах	Підвищення сукупної ефективності діяльності ФСТ і системи управління
Формування науково-інформаційного забезпечення	Пропаганда здорового способу життя. Забезпечення спортивного та адміністративного персоналу ФСТ необхідною інформацією	Побудова інформаційної інфраструктури. Організація системи інформаційно-просвітницьких, рекламно-пропагандистських заходів	Адекватність сфери масового спорту потребам населення. Формування потреби в здоровому способі життя

Особливого значення набуває в даних умовах система контролю, по-перше, за місцевими органами влади щодо виконання завдань і досягнення цілей спортивної політики, по-друге, за спортивними організаціями над дотриманням ведення статутної діяльності, раціональним розподілом бюджетних коштів.

Бюджетне фінансування не забезпечує повною мірою потреби розвитку масового спорту, оскільки, по-перше, реальні обсяги фінансування далекі від запланованих, по-друге, велика частина коштів витрачається на спорт вищих досягнень.

Фахівці вважають [1,4], що органи управління повинні займатись такими питаннями: прийняття нормативних правових актів у сфері ФКС, затвердження бюджету ФКС, державних програм розвитку ФКС і надання податкових та інших пільг організаціям, діяльність яких сприяє розвитку ФКС. У свою чергу, територіальні органи управління відповідають за формування і здійснення політики в області ФКС, розробку нормативно-правових актів та соціальних стандартів, організації підготовки кадрів, інформаційного забезпечення. Вирішення питань ресурсного забезпечення повинні формуватися на рівні територіальних органів управління.

Фахівцями [1,3] виділяються наступні чинники, що можуть сприяти удосконаленню управління масовим спортом: формування системи фінансування, що включає бюджетні та позабюджетні джерела; покращення системи підготовки кадрів та науково-методичного забезпечення, формування інформаційної інфраструктури; розширення міжнародної діяльності, інновації в муніципальних органах керівництва масовим спортом; формування цільових програм.

Також науковці [1,4,5] відзначають, що основні завдання розвитку масового спорту повинні реалізуватись за такими напрямками:

- Розробка і здійснення єдиної державної політики в галузі ФКС;
- Розробка і реалізація концепцій та пропозицій щодо розвитку ФКС;

- Формування у населення потреби у фізичному вдосконаленні і гармонійному розвитку;
- Підготовка резерву спорту вищих досягнень;
- Здійснення організаційно-методичного керівництва в галузі ФКС;
- Залучення позабюджетних коштів для фінансування програм фізкультурно-оздоровчої, масово-спортивної роботи;
- Організація і проведення роботи з підготовки, підбору, перепідготовки та розподілу кадрів у сфері ФКС;

У той же час фахівцями [1,4,8] відзначається, що основними цілями державного втручання в розвиток ринку послуг масового спорту повинні стати:

- Забезпечення умов для задоволення потреб особистості в заняттях фізичною культурою і спортом;
- Підтримка громадського здоров'я та використання масового спорту як засобу профілактики від різних захворювань;
- Реалізація соціальної функції сфери ФКС;
- Підвищення продуктивності праці, покращення трудових ресурсів країни.

Основна причина виявлених недоліків управління масовим спортом - недооцінка органами управління соціального ролі даного виду діяльності. Аналіз показує, що в галузі управління ФКС слабо представлені наукове, методологічне та організаційно-управлінське забезпечення розвитку масового спорту, не визначена компетенція організацій різного ієрархічного рівня в питаннях формування ресурсної бази. Розмитість формулювань обумовлює дублювання функцій з управління на всіх рівнях, що не дозволяє реалізувати ціннісно-правову, соціальну та економічну основу законодавчої бази [1,4].

На думку фахівців [4,5], при формуванні системи управління масовим спортом слід взяти до уваги наступне. В даний час конкуренція між ФСК обмежена в силу переважання попиту над пропозицією, тому до досягнення високої забезпеченості населення послугами масового спорту не можна очікувати зниження цін як на ресурси, так і на послуги. Питання підвищення цінової і територіальної доступності послуг масового спорту не повинні вирішуватися у відриві від проблем контролю якості обслуговування, що буде ускладнено, оскільки не розроблено достатньо адекватної законодавчої бази в даній сфері.

Таким чином, усе вище викладене дає підстави для таких **ВИСНОВКІВ**: сформована структура об'єктів управління характеризується значними диспропорціями. Так, якщо в різних навчальних закладах заняття спортом в більшості своїй забезпечені за рахунок держави, то сектор послуг для дорослих є приватним сектором, що пропонують обмежений набір дорогих послуг. Існує розрив у структурі пропозиції послуг масового спорту. Крім того, серед суб'єктів масового спорту продовжує збільшуватися частка комерційних підприємств, які не можуть бути керовані тільки адміністративними методами.

ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ ДОСЛІДЖЕНЬ. В подальшому дослідження будуть спрямовані на вивчення проблеми управління масовим спортом та пошук шляхів залучення різних верств населення до занять масовим спортом.

ЛІТЕРАТУРИ

1. Золотов М. И., Кузин В. В. Менеджмент и экономика физической культуры и спорта: учеб. пособие. М: Академия, 2001. 432 с.;
2. Дутчак М.В. Основні положення концепції гуманізації процесу залучення населення до рухової активності в Україні // Актуальні проблеми фізичної культури спорту: 36. наук. праць / Гол. ред. В.О.Дрюков. – К.: Науковийсвіт, 2007. – № 12. – С. 47–53.
3. Литвиненко С. Н. Спорт для всех и элитный спорт - противники или партнеры? // Спорт для всех. 2002. № 4. С. 38-40.
4. Чернышев М. А., Орехов А. И., Литвиненко С. Н. Принципы муниципальной политики в развитии спорта для всех и спорта высших достижений // Теория и практика физической культуры. 2004. № 2. С. 14-16.
5. Dutchak M. Sport participation in Ukraine // 10 th World Sport for All Congress 2004: Book of Abstracts. – Rome, 2004. – P. 43.
6. Kapustin P. The Benefit of Differentiating Target Groups Within Sport. 9th World Sport for All Congress. Book of Abstracts. Netherlands, 2002. P. 80.
7. Les CHIFFRES CLÉS du SPORT: octobre – 2004. – Paris: Ministère de Jeunesse et des Sports, 2004. – 14 p.
8. Walker G. How to include as many people as possible? // Making sport attractive for all, proceedings book / XVI European Sports Conference, Dubrovnik, September 24-26, 2003. – Zagreb: Ministry of Education and Sport of the Republic of Croatia, 2003. – P. 21–25

УДК 796.011.3

Лопатський С. В., Випасняк І. П., Лісовський Б. П.

ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника», м. Івано-Франківськ, Україна

КОРЕКЦІЯ ПОРУШЕНЬ ПОСТАВИ СТУДЕНТІВ У ПРОЦЕСІ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ З УРАХУВАННЯМ СТАНУ БІОГЕОМЕТРИЧНОГО ПРОФІЛЮ

У статті обґрунтовано і розроблено технологію корекції порушень постави студентів з урахуванням виявленого рівня стану біогеометричного профілю. Технологія включає три етапи – підготовчий, коригуючий, підтримуючий кожен з яких вирішував відповідні завдання, й передбачає застосування п'ятнадцяти комплексів фізичних вправ різної цільової спрямованості. Розроблено зміст занять з фізичного виховання, що містить в собі використання фізичних вправ із систем оздоровчого фітнесу. Критерії ефективності технології вміщують аналіз рівня стану біогеометричного профілю постави, показників гонометрії тіла і фізичної